

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDÉLMÉVEL.

Nro 16.

Költ Bétsbenn, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
25-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts,

Egy Anglus Kurír, huszonöt napok alatt érkezett ide Londonból a' múlt héten, 's magával hozta azon frantzia Leveleknek nyomtatott mássait is, a' mellyeket Egyiptomból Fr. Országba akart vala újjabban szállítani egy fr. hajó, de El-Vincejo nevezetű Anglus Korvett fogságába esett, a' Közép vagy Földközi tengeren (Mare Mediterraneumon). Tizenhat az említett Leveleknek a' száma, mellyek, a' Nagy Britan-

R

niai igazgatói hatalom' rendelkezéből, a' magok eredeti valóságokban, szép papirosra, nagy betűkkel nyomtatódtak ki, illy titulus alatt:

Published by Authority.

Lettres de l' Armée en Egypte, au Gouvernement François, interceptées par la Corvette de Sa Majestè Britannique El Vincejo, dans la Méditerranée.

Publiées par Autorité.

A Londres,

Le 23. Janvier 1800.

De l' Imprimerie de Baylis, 15, Greville Street, Hatton - Garden.

Ezen hitelesen le másolt (kopiált) Levelek közzül, közlöttük már a' magyar értelmét kettőnek, némelly frantzia és német Ujságok után: közöljük most, a' Londoni Nyomtatmányból a' XIII-dik számú Levelet; melyet Dugua nevezetű Olztály-Vezér (vagy Divíziós Generális) útásított vólt Oct. 14-dik napján Kairóból Pári'sba, Direktor Barras hoz. A' több Levelek közzül egynehánynak felibe van téve, a' frantzia módí szerént:

Szabadság.

Egyenlőség.

de, Dugua Levelének felső részét, nem bállyegzik ezen üres hangú két - szók; hanem mindjárt leg-felül a' Fr. Respublika' elzt—jének, és

a' francia Kalendáriom szerént való napnak száma, a' mellyen t. i. íródott a' Levél, vagyon fel téve; az után meg-nevezte a' Levélküldő magát; azzal egyetemben, a' kihez küldötte azt; továbbá meg-főzöllította Barrast; végre a' Levélnek tulajdonképpen való sorai következtek, illy formában:

Kairóban, Vendémiaire' 22-dikén, 8-dik esztendőben.

Dugua, Divíziós-Generális, Polgár Barras Directorhoz.

Polgár Director!

A' Seregnek Egyiptomba lett érkezésétől fogva, több ízben írtam már én Kegyelmedhez. Nem tudom ha vehetté e' Leveleimet. Kevés magános tudósítások juthattak el a' ki-rendelt helyekre. Jelentettem azon Leveleimben Fr. Országba való vízfőzsa-kívánczóságomat: mindazáltal nagyobb volt még is bennem az a' kíváncság; hogy betsületes módon térjek oda vízfőzsa, nem pedig úgy; hogy azt gondolhatnák felőlem; mintha én meg-unatkozásból, el-kedvetlenedésből, 's gyávaságból hagytam volna el a' Sereget, avagy azért, hogy féltem a' pestistől és számos ellenségeinktől, az Oroszoktól, Anglosoktól, Törököktől, Arabsoktól, Mamelukoktól, a' kik négy vagy öt helyen is szándékoznak bé-rontani Egyiptomba, Alexandriánál, El Arichnál *) a' Veres-tengerről, 's a' Puszta-ságról."

„Most a' midőn éppen vízfőzsa-tér a' K—A Attya Testvérjének a' fija, jónak találta még."

R. 2

küldeni általa, a' mi környülállásinknak volta-
képpen való le-írását, a' mellyek talám nem a'
magok valósága fzerént vagynak le-festve K—d
előtt. Egyiptomnak kétharmad része volt az
én kormányozásom alatt a' Szíriai és Abukiri
tusakodások közben. Esmeretesek én előttem,
Egyiptom földjének szüleménnyei; a' segedelem'
kútfejei; az úgy nevezett hadi tanyáinak ereje;
az ezeknek el-mellőzésére (avagy ki-kerülésére)
szolgálható utak; a' Lakosok' gondolkozása' mód-
ja; nem különben, a' Seregünknek, fegyveres-
házainknak, magazinomainknak, 's kasszáink-
nak állapotja. Mind ezeket úgy terjeszthetem
én K—d' eleibe rövideden, hogy egy tekintet-
re meg-ítélheti belőlök, ha nintsen e' nagy ide-
je, hogy segítsen rajtunk a' Kormányfőzék."

"Tsak kevés szókkal illetem Gen. Bona-
parte * * el meuetelét: nem adódott az egye-
beknek tudtokra, hanem tsupán azoknak, kik
parancsot vettek tőle, hogy meg-jelenjenek
ott, a' honnan lett az el-indulás; véletlen hir-
telenséggel esett az meg; a' Sereg, tizenhárom
napokig maradt Fő-Vezér nélkül. Egy szű (vagy
szól, a' mi krajtzárunknál kisebb pénz neme)
sem találtatott a' kasszáokban; semmi szolgálat
se' hagyódott jó karban; az ellenség alig tá-
voztván el Abukirtól, még Damiette * * * előtt
volt; és a' Nagy-Vezér Damaskusnál * * *
állott vala már. Illy környülások között voltunk
Kairóban, Fructidor' első napjától fogva 13-
dikig (Augustus' 19-dikétől fogva, ugyan azon
hónapnak 31-dik napjáig.)

„Meg-vallom K—ednek Polgár Direktor! nem hihettem, hogy Gen. Bonaparte, olly állapotban hagyott ide bennünket, a' millyenben hagyott, úgymint: pénz nélkül, lövő-por nélkül; golyóbisok nélkül; 's a' Katonaságnak egy részét, fegyver nélkül. Alexándria nem egyéb, egy nagy bé-sántzolt tábornál, és ez, a' Szíriai próbatétel által, meg-fosztódott egynéhány ágyútól, a' mellyek szükségesek voltak néki a' maga védelmezésére. Lisbé-nek, közel Damiette-hez, alig vagyon kerítése is; az El-Arich kö-falainak egy része, magától le-dőléngezett. Temérdek adósság van a' nyakunkon, a' Sereget, egy harmad részénél többtől fosztotta meg: a' pestis; a' vérhas; a' szem-nyavalya; és a' had: a' mi meg-maradt, tsak nem mezítelen; és az ellenség, 8 napi járó földre vagyon tö-lünk. Akármit beszéljenek K—ednek Pári'sban: igaz az mind egy szóig, a' mit én írok: es-mér engem K—d, hogy hamisság hozzám nem férhet.“

„Egy nagy Sereg gyülekezik ösfzfe (ellenünk) Szíriában: a' Hajósseregek, mellyeknek nem tudjuk az erejeket, környékezik partjainkat, mellyeket, hogy sok helyen meg lehet lepni: azt magunk jól tudjuk. A' Fő-Vezér (Kléber) nem állíthat ki többet hét ezer hartzolóknál. Az ellenség, három helyen támadhat meg egyszerre; mit tehet illy esetben hét ezer ember, több szakaszokra fel-ofzolva?“

„Ellenünk vagyon minékünk a' Musulmani vak buzgóság, a' mellyet nem lehet meg-felí-

díteni: gyötrelme a' népnek, ha tsak gondolkodni kell is néki arra: hogy valaha Keresztyén Igazgatás alatt légyen; a' leg-keményebb büntetésnek példái se' tartóztathatják viszfza a' mezőségi Lakosokat a' pártütéstől, ha leg-kissebb kedvetlen hír futamodik is, avagy leg-kissebb Császári rendelés hírefztődik is ki ellenünk."

„Azomban meg kell vallani, hogy a' Taromány igen derék, annak bírása, sok tekintetben hasznos lehetne a' Respublikának. A' föld minden részei' szüleménnyeiinek termesztésére lehetne ezt fordítani. Ha ezek a' hasznok arra határozzák a' Kórmányszéket, hogy iparkodjon megtartani Egyiptomot: szükség, hogy egy szempillantást se' késedelmezzen; hanem küldjön nekünk mentől elébb, embert, puskát, ónat, lövő-port, ágyú-golyóbist 's a' t."

„Ha nints módja benne a' Kórmányszéknek, hogy ezen segedelmeket küldhesse számunkra: ha reá nem mehet, hogy le tsendesítse az Ottomani Udvar, 's meg-értesse azzal, a' maga saját igazi hasznait; ha végre magunkra hagyatván mi itten, kéntelenítettünk, egy tíz ellentuszkodni, 's küszködni a' leg-kegyetlenebb nyavallyákkal: úgy nem fog egyebet meg-látni a' Kórmányszék a' Seregből, hanem tsak a' vakokat, 's a' szolgálatra, sebeik miatt alkalmatlannokká letteket; ha egyébaránt olly emberiség leszfz a' Törökökben, hogy viszfza küldjék néki ezeket; a' több rész áldozatjává lévén a' sanyarúságnak 's a' győzedelmeknek."

„Újra bizonyossá tészem arról, Polgár Direktor! Kegyelmedet, hogy mind az, tökéletes igazság, a' mit Levelemben olvas. Ezer okok lehettek az akadályok, a' melyekre nézve fel nem fedeződött az, a' maga egész valóságában K—ed előtt. Én azért nyilatkoztattam ki: mivel hiszem, hogy nem adhatnám erősebb bizonyosságát K—ed eránt, az én szíves hajlandóságomnak, és minthogy tartozom azzal, az Egyiptomi Serégnek, a' Kormányfőnek, 's Hazámnak Egézséget 's betsületet,

Dugua.“

*) El Arich (Rhinocorura) ki van téve az Egyiptom' Mappáján, közel Szíria' széleihez.

**) Bonaparte-nak, nem pedig az eredeti valósága szerént Buonaparte-nak van téve a' Londoni Nyomtatmányban mindenütt, a' Fr. első Consul neve.

***) Damiette vagy Damiát, Egyiptomban fekszik, közel a' Közép-tengerbe való szakadásához a' Nílusnak, mint ezt is meg lehet látni említett Mappánkon.

****) Damaskus (frantziául Damas) szembe-tünőképpen ki van téve a' Szíria' Mappáján, mint különben is egy olyan Város, a' mely feje, a' róla nevezett Pasaaliknak (Kerületnek.)

A' Magyar Nemzeti szorgalmatoskodás ágai-nak egygyel kezdődött szerentsés nevedését hirdettük 1798-dik esztendőben, midőn arról tudósítottuk a' Hazát, hogy egy derék Fia, hofz-fzas tapasztalási után, a' természeti salétromnak

— ennek a' még leg nagyobb részént haszonra nem fordított önként való magyar földi szüleménynek — gondos öfzfze-szerzésére, 's ki-tízt, táltatására határozta magát, mely hazafiúi szándékának határt's elő-mozdítására, tsupán azt kérte jó Hatalomtól, hogy szabad legyen a' maga költözési fáradsága által ki tapogatott 's öfzfze-szerzett jótéteménnyét a' természetnek külföldre eladás végett ki szállítani.

A' Helseg, mind azért, hogy egy illetén köz-hasznú igyekezettel gyarapítson; mind pedig hogy más hív Alattvalóit is; a' Státusnak hasonló iparkodások által lehető boldogítására buzdítsa: kegyesen hajlott az említett nyomós kérésre, olly feltétellel; hogy a' Cs. K. Fő-Haditárnokszék ugyan, ha szükségesnek látja maga számára: ezt az új salétrom-gyűjteményt is el kívánhatja illendő árron;

Ezen kegyelmes Királyi választ mindjárt ki hirdettette annak Nyerője, M. Bárá Vay Miklós Cs. K. Tanácsos Úr, N. Szabolts 's Bihar és az ezekkel határos, mind öfzfze tizenkét Vármegyékben, a' mellyek mindnyájan áldották F. Urunkat, egy illy szándéknak atyai pártfogásába lett vevéséért, a' melynek egészsz folyamatba lejendő indulása által, mind az Ország, közönségesen véve, boldogodik; mind pedig sok magános Személlyek kapnak új utat, munkásságoknak szép haszonnal való gyakorolhatására. Egyfzersmind az említett N. Vármegyék, nevelés hajlandósággal olly fogamatos seggedelmé-

az általa szerzett salétromra szüksége vagyon a' Cs. Kir. Fő-Hadi-Tárnokszéknek: 's azért is a' salétrom-árra eránt végezzen egy a' végre ki nevezett Udvari Kommisszióval, melynek Elöl-ülője volt Finantz-Minister Gróf Saurau Ő Excellenciája.

Ezen nagy lelkű Ministernek hathatós közbenjárása által, azt nyerte a' B. Úr, hogy már most a' Cs. Királyi Felség' akaratjából, a' Cs. K. Fő-Hadi-Tárnokszékkel tett Kötés' ereje szerint, az úgy nevezett Kállói Distriktusbéli salétrom-főzetést is által vette a' Báró Úr, melly Distriktusból ennekelőtte nem került több bé ezer mázsá salétromnál; a' Báró Úr ellenben, két ezer ötfüz mázsát ígér belőle, mázsáját, harmincz forintért. A' 2500 mázsán felül, ha még több ezereket készített a' Báró Úr: már azoknak az árra, harmincz forintnál többel fizetődik: és illy feltételekkel, mind meg-veszi a' Fő Hadi Tárnokszék, a' Báró Úr által készítettendő salétromot. Békesség' idején, meghatározza a' Cs. K. Fő Hadi Tárnokszék, mennyit akar meg-tartani maga számára, 's a' többet ki vitetheti a' Báró Úr el-adás végett külföldre: ha pedig ki nem akarná vitetni; úgy tartozik a' Cs. K. Fő Hadi Tárnokszék mind magához venni, mázsáját 30 forintjával.

Ez a' Kötés, Febr. 9-dik napján ment tökéletességre, 's kétfzer le-íratatván, egyjiket a' Cs. K. Fő Hadi Tárnokszék' Feje, vagy a' mint másképpen tituláltatik, a' Cs. K. Ágyások'

Kormányozója (Artilleria Directora) Feldmarsal Gróf Colloredo vette magához; a' másikat pedig B. Vay, úgymint a' kik ketten írták alá magokat a' Contractusnak.

Hadi Környüldíllások.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Német Birodalmiak.

Mannheimből Febr. 6-dikán: — „Szakadatlanul foglalatoskodnak itt, a' Cs. K. Minörök, ezen Város' Erösségeinek le-rontásában, mellyeknek helyén, idővel szép kertek készülhetnek.“

„Gróf Sztáray F. M. L. fő-quártéllya, még mind ez ideig Heidelbergában vagyon.“

„Egy Frantzia Brigáda, melly, Belgiumból egészfz Hundsrückig jött vala már: hirtelen parantsolatot vett, hogy fordítsa útját Fr. Országának napnyugoti részé felé, és siessen valamint tsak telhetik tőle.“

A' Dániai Király is egy lévén a' Német Birodalom' Rendjei közzül, úgymint a' kinek szép birtokai vagynak Német Országban: alkalmas segedelenimmel vólt, a' had miatt sokat szenvedett Philippsburgiakhoz.

2. Angliaiak.

Napkeleti Indiában a' gazdag Jáva Szigetét is el nyerték már az Anglusok, a' melyben öfzfzeséggel kapták azoknak a' fűszerfzámoknak 's egyéb

drága portékáknak temérdek sokságát, melyeket az Ofztindiába kereskedett Hollandiai Társaság, öt elztendöktől fogva gyűjtött ott öfzfze: de el nem szállíttathatott Hollandiába, az Anglusoktól való féltében, kik az említett nagy kintset érő tárgyakon kívül, kész pénzül is kaptak, tizenkét millió forintot a' nevezett Társaságnak kalfzfáiban. — Szörnyű meg-háborodást okozott ez a' hír Amsterdamban, a' hová egynehány Levelek érkeztek azzal Londonból, Febr. 6-dikán.

3. Frantzia Országaiak.

A' belső hadról szóló újabb Pári'si Tudósítások is hasonlók az előbbeniekhez. Egy rendbéliék t. i. meg-nevezve írják a' Suánoknak George Vezérjekről, hogy meg-adta volna magát, 's ajánlotta azon húsz ezer puskáknak és tizenkét ágyúknak által-adására is magát, melyeket az Anglusoktól kapott. — Más rendbéli Levelek ellenben azt írják a' Republikánusok' Vezéréről, Brune Generálisról, hogy újra két Hirdetményeket adott ki, melyeknek egygyikében, inti a' Kis Britannia' alsó részének Lakosait, hogy ne hagygyák tovább meg-tsalattatni magokat a' Respublika' ellenségei által, (ebből a' Hirdetményből nyilván ki tetfzik, hogy az Alsó-Britanniaiakat meg nem nyerhette tehát magához Buonaparte, minden előbbi ígéreteivel 's fenyegetéseivel is). A' másik Hír-

áetményben külön külön szállítja meg Brune: a' Suán-Vezéreket (a' kik tehát nem adták meg e' szérént még magokat mindnyájan); az Egyházi Személyeket; és a' köz Suánokat. A' Vezéreknak igyekezett eleikbe terjeszteni, hogy tsalárd reménységgel ketsegtetik magokat. Az Egyházi Személyeknek azt mondotta: hogy az Eg' haragját, és az emberek' büntetését el nem kerülhetik, ha meg nem gátolják a' további vérontást. A' köz Suánokhoz intézett szavaiban szabadkozik Brune, hogy igen nehezen esik ő nékie, Frantzia léti-re, Frantziák ellen hartzolni, 's kéri őket, hogy változtassák gondolkodások' módját, és a' változtatás' valóságának jeléül, tegyék le a' fegyvert, mellyet, Külföldiek adtak az ő kezekbe.

Az Olasz Ország (Fr.) Sereg' Vezéréhez Massena Generálishoz, egy Kurirt indított Febr. 7-dikén Buonaparte; a' Rajnai Sereg' Vezéréhez pedig, azt a' Duroc nevű Adjutánsát küldötte, a' ki Berlinben járt.

Ex-Direktor Barthelémy, a' Fenntartó-Tanátsnak lett Tagjává; Ex-Direktor Carnot pedig, a' katonai gyakorlásoknak fő Inspektorává.

Washington halála végett, megparantsolta Buonaparte, hogy minden fr. zászlókrá fekete fátyol legyen kötve tíz napokig.

Buonaparte, a' lakó palotájának nagy tornáczába, 22 álló-képeket parantsolt fel-állíttatni a' Belső dolgokra ügyelő Miniszter által, melly képek által ábrázolva lesznek: Demosthe-

nes; Nagy Sándor; Hannibal; Scipio; Brutus; Caesar; Cicero; Cato; Gustav Adolf; Turenne; Conde; Marlboroug; Duguay-Trouin; Eugén; Marechal de Saxe; Washington; 2-dik Friderik; Mirabeau; Dugommier; Dampierre; Marceau; Joubert.

Elegyes Tudósítások.

A' Chínai új Császárnak nagy ajándékokkal kíván kedveskedni a' Napkeleti Indiába kereskedő Angl. Társaság, a' többek között egy drága éneklő órával.

Frantzia Országának Langvedociai hegyei között az erdőségben, egy mézítelen fiú gyermeket fogott g Vadász Jan. 10-dikén, ki mintegy 12 esztendő, szép formájú, fekete eleven szemű, de vad; csak földi almát és diót eszik, 's már Párisban által van adva a' Némák' tudós Tanítójának Sicardnak.

Magyar-Ország.

A' Budai és Pesti Nemesség, hogy a' közötté lakó Fő-Hertzege új Pár eránt, annál több mértékben nyilatkoztathassa szíves tiszteletét, fényes bálakat is adott Febr. 15 és 18-dik napjain az Ország' házában, melyekben a' többek között magyar verbunkos tántz szemléltetésével is mulattatta a' Csász. Hertzegeasszonyt, ki is olly kedves újságnak látásában nagy gyönyörűségét találta. Meg-jelentek ott is Febr. 15-dikén a' Muzsák, nagy ceremóniával (melynek

le-írását másfélszor közöljük) 's következők tiz-
mű örvendező és jót kívánó Versezeteket nyúj-
tottak bé a' F. Párnak, frantzia; német; ma-
gyar; deák; és orosz nyelveken:

Clio la Muse de l' Histoire, a son Al-
tesse Imperiale l' Archiduchesse Alexandrine
Pawlowna. Bude, de l' Imprimerie Royale
de l' Université. 1800.

Ode, auf die freudenreiche Ankunft Ihrer
Kaiserlichen Hoheit Alexandra Pawlowna
Großfürstinn aller Reussen, der Hohen Anver-
mählten Seiner Königlichen Hoheit Josephs
Antons, Erzherzogs von Östreich, und Pala-
tinus des Königreichs Ungarn. Von Hälitzky.
Ofen, gedruckt mit Königl. Universitätsschrif-
ten. 1800.

Öröm - Énekek, mellyekkel Királyi Her-
tzeg József Magyar Ország' Nádor-Ispánnya,
és Alexándra Orosz Császári Kisasszony,
ő Hertzegségének Jegyesse. A' Magyar szívtől
meg-tifzteltetnek. — Budán, a' Királyi Univer-
sitásnak betűivel. 1800.

Chorus Musarum Praeside Apol-
line in Colle Budensi Sedes Figentium, Serenis-
simis Conjugibus Josepho Antonio Archi-
Duci Austriae Regni Hungariae Palatino et
Alexandrae Pawlownae Magnae Princi-

pi Russiae Archi-Duci Aufstriae. Votis Publicis dicatus Mense Februario. — Budae, Typis Regiae Universitatis Pestiensis. 1800.

Sáros-Patakról Jan. 9-dikén:

Találós Mese.

A' nap le ment (a.) hogy láttam az esteli
Hajnal Leányát b.) szíve dobogva vert c.)
Az el tépett Mejj-képre d.) gördült
Könnyeinek szabad útát engedte. e.)
Jobbja f.) Szűz Övének refzkete — g.) Balkezén h.)
A' remény Oszlop-székre i.) nehezkedett
O! kedves Lyánka a' félelmes
Éjtszaka itt van k.) — eredj nyugodni. l.)

Közönséges rejtett értelem: Európának
mostani állapota. a.) A' hanyatló
Század. b.) Európa Leány-Afzfszony.
c.) Frantzia nyughatatlanságok. d.) a'
szerentsétlen XVI-dik Lajos e.) kit az
egész Európa sajnál. f.) Olasz Or-
szág. g.) Német Országtól függ Olasz
Országna meg-szabadulása. h.) Ang-
lia. i.) Piedestal d' Esperance. k.) A'
Század' utólja. l.) Békesség! Békess-
ség! Békesség!!!